

Pesca artesanal de Benitatxell.

A historia e as tradicións de Benitatxell son tan antigas como o seu nome. E o polbo, por moito que se refuxie á sombra do seu xardín, non poderá escapar delas.

Tan pronto ten a cabeza sobre o leito mariño como a ergue e se pon a bailar, como se non puidesen atopalo. Deambula de aquí para alá, sen máis ordes que o instinto de caza ou de defensa, coleccionista de cunchas e caracolas coas que adornará a entrada do seu refuxio. É esa costume de vivir en goridas estreitas e escuras a que inspira a pesca artesanal do polbo desde hai séculos.

A técnica do *alcatruz* ou *cadufo* debeu nacer no oriente do Mediterráneo porque ambos os dous son nomes de orixe árabe; probablemente, foi introducida na península ibérica polos mesmos grupos que deron orixe á poboación.

E aínda que os costumes actuais rondan outras orixes, o fondo do mar recorda a todos os que labraron a súa area. Os mariñeiros deste porto saben ben cómo empregar esas vasillas e cómo tratar aos seus efímeros inquilinos.

Non é a única tradición que se conserva entre os homes deste pobo.

As penas que asoman ao mar na comarca da Mariña Alta teñen sido, desde hai tempo, o escenario das chamadas *pesqueras de la mort*, artefactos rudimentarios que permiten achegarse ás fonduras nas que a pesca é máis abundante.

Din os cronistas que a principios do século XX, unhas cen familias sobrevivían garzas a esas prácticas. O que non se conta é cuántos homes desapareceron entre as rochas e a auga.

O percorrido polo cantil ata a pesqueira non se improvisaba. Cada rapaz vía como o facía o seu pai e herdaba o dereito de pescar nunha pena concreta, sen papeis nin notarios, pero sen disputas, coa forza que dan os costumes do mar e a ética de quen se xoga a vida para que podan vivir os seus. A cotío unha pesquera de *la mort* era todo canto un home podía deixar ao seu fillo, pero ese dereito a morrer pescando era respectado por todos.

E o fillo ía onde, en ocasións, os eu pai morrera. Rebelarse contra o destino non figuraba entre os camiños da súa vida, que non eran outros que os do cantil.

A fráxil arquitectura que semella soldada á rocha fica suspendida – como unha estraña balsa – sulcando o aire en troques do mar.

E no precipio, o home goberna a súa barca, aínda que a ancoren cordas en lugar de cabos e enxarcia morta suxeite rochas en lugar de masts/paos.

De todos os xeitos, é o mar o que ou ben lle salvará a vida, ou ben acabará por lla cobrar. O que non cambia e o sal que impregna a pel do pescador, o vento que o empurra e o sol que lle cae arreo.

É posible tomar algunha precaución, pero este non é oficio para miñaxoias.

Logo, todo é tirar a rede e agradar que o esforzo e o risco pagaran a pena, aínda sabendo que nunca será moita a recompensa.

Tras recoller a pesqueira, hai que desandar o camiño co cesto ao lombo. Os pes atentos ás pedras esvaradías e o rostro disposto a parar os golpes do vento. Os calos nas mans, de se agarrar ás maromas e ás escadas. E a esperanza sempre posta no mar e nas tradicións que algúns homes de Benitatxell aínda coñecen.